

De som reagerer mot „rettsoppgjøret“ og hvorfor.

102021

AV
direktør Lorentz Vogt

II.

Nødvendigheten av de subjektive betingelser kommer frem i en kjennelse av Høiesteretts Kjøremålsutvalg av 11. oktober 1947.

Klarest og mest avgjørende er dog en høiesteretsdom av 15. november 1947, hvor en meddomsretts dom oppheves på grunn av tvilen om ikke vedkommende har vært i god tro. Førstevoterende, høiesterettsdommer Jensen, uttaler:

«Angående de subjektive straffbarhetsbetingelser har retten (Daneland herredsrett) uttalt: «Tiltalte måtte forstå at Norge var i krig med Tyskland. Hun måtte likeledes forstå, at hun ved å gjøre tjeneste som sykepleierske ved fronten og ved sitt medlemskap i N.S. var med på å yde fienden bistand». Uttrykket «måtte forstå» i denne forbindelse har Høiesterett i en rekke tilfeller tatt for godt; (Ja desværre!), men det har da fremgått av dommene at retten mente at tiltalte har forstått (?). I nærværende tilfelle foreligger en erklæring fra begge domsmenn, som går ut på at de under domskonferansen hadde erklært at de ikke kunde gå med på å si at der var ført bevis for at domfelte hadde forstått at det var krig og at hennes forhold betegnet bistand til fienden. De hadde derimot gått med på (!) at uttrykket «måtte forstå» blev benyttet.

Under disse omstendigheter kan jeg ikke finne at domsgrunnene i dette punkt er tilstrekkelig klare.

Jeg finner å burde påtale at forsvareren for herredsretten overrettsadvokater Schaaning har innlatt sig på efter dommen å innhente erklæring fra domsmennene istedetfor å henvende sig til politiet for gjennom dette å få de nødvendige opplysninger tilvebragt.

Så langt førstevoterende i Høiesterett. Jeg sier: Være være o.s.s. advokater Schaaning for hans optreden. Hadde han henvendt sig til politiet, var det tvilsomt om han var nådd

frem. Tilliten til dette er sterkt svekket.

Men hvad skal man si om herredsrettens juridiske leder — enten dette nu er saksriveren eller en fullmektig? Riksadvokatens meddelelsesblad er så hensynsfullt ikke å nevne hans navn. Rettens leder har fått meddomsmennene til «å gå med på» et høist uklart uttrykk, som meddomsmennene har kunnet tolke som en art av usiktsonhet, samtidig med at han vet at loven krever forsett, og at Høiesterett har godttatt det samme uttrykk tidligere som betydende bevissthet om de avgjørende momenter.

I virkeligheten er Høiesterett taktet være o.s.s. advokater Schaanings optreden blitt stillet overfor det klare og konkrete spørsmål: Krevs der til straff efter strl. § 86 bevissthet hos tiltalte om at Norge var i krig og at vedkommende var sig bevisst under disse forhold å ha ydet fienden bistand? Ja eller nei. Kjært og mot vegg på den måte måtte Høiesterett svare: Ja. Retten må ha følt sig overbevist om at vedkommende «har forstått». Annet vilde være et direkte brudd på loven. Men hermed har også Høiesterett dømt ulovlig meget vesentlige deler av «rettsoppgjøret». Det er nemlig ikke mulig å påstå at de fleste av de dømte «har forstått». De har nemlig ikke forstått det eneste kvekk.

Man må beklage at Høiesterett ikke tidligere har reagert overfor de underordnede retters ulne uttrykk hvor det har gjeldt å få frem en slags overbevisning hos de lege dommere. Det står nu til Riksadvokaten å gjennomgå de avsaatte domme og få optatt til revisjon de domme hvor de faktiske forutsetninger ikke stemmer med Høiesteretts opfatning. Det er tilliten til norsk rettspleie som står på spill.

I Høiesterett fikk vedkommende, om hvis forståelse der hersker tvil, sin dom ophevet. Høiesterett var enstemmig. Domstolen bestod foruten av førstevoterende dommer Jensen, av høiesterettsdommerne Kruse-Jensen, Johannesson og Solseth samt justitiarius Emil Stang.

Rettsoppgjøret er forfallet. Derom

tar der i dag herske noenkunde samstemmighet. En gallupundersøkelse f. eks. blandt våre dommere vilde neppe oppvise mange som er tilfreds med resultatet. Svært mange vilde sikkert si fra om sin skuffelse. Men mange vilde vel ennå søke en trøst i «almene ulne talemåter som i «be- traktning av», «under hensyn til», «når man tenker på» osv. de vanskelige forhold, så er det dog stort sett gått så poenulunde. Men et rettsoppgjør skal ikke «stort sett» gå bra. Det skal være lorden. Også dissensene i Høiesterett viser at så ikke er tilfallet. Disse gir uttrykk for mer enn en forskjellig bedømmelse av de konkrete forhold i den enkelte sak. De bunnar i et forskjellig livssyn innen rettens enkelte medlemmer. Man har innen Høiesterett en isfrontgruppe og de andre. Betegnende er det at det alltid aggressive «Arbeiderbladet» forlangte en ny gjeng høiesterettsdommere, når handelsråd Johannessons sak skulde op. Bladet vilde ikke ha de dommere som hadde frifunnet Ravner og Sandberg. Så langt er vi kommet.

Rettsoppgjøret er forfallet. Nu går diskusjonen om hvad og hvem er skyld heri. Kriminalchef L'Abbé Lund mener at det skyldes at der har vært for megen diskusjon om oppgjøret i pressen. Hadde bare politid og domstole fått arbeide i fred, vilde alt gått bra. Tankegangen er utpreget autoritær og adskiller sig ikke synderlig fra nazistenes. Jeg mener at der har vært for liten diskusjon i pressen. Jo vanskeligere oppgaver staten står overfor, desto mere trenger dens organer den hjelp som ligger i en offentlig diskusjon, hvori helst de best orienterte bør delta. Selvsagt vil det under en slik

Fort. neste side

TANNLÆGER

Medl. av Vestfold Tannlægeforening.

Th. Arneberg
Vilh. Arneberg

8-14 Telefon 1298 - Torvet.

Odd Beekmann

9-14 Telef. 3190. - Storgaten 40.

Bjarne Bjune

10-14 og 17-18. Telef. 2236.

Olav Christensen

9-13.30 og 16.30-18. Telef. 3103.

A. W. Heyerdahl

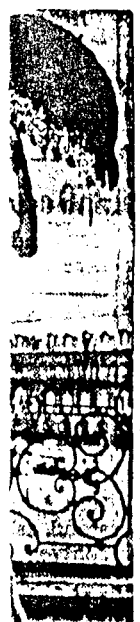
10-14. Sem. - Telefon 110.

Bjarne Holmsen

ky.
luftvernvekt
New York
over hvor
se slags kje-
hadde. De
der og kat-
g. En dame
g annen
I av lei-
t til og med
En dag satt
En prat
lens husmø-
om bor over
n sa hun
oren utstøt-
unk sammen
hun kom til
sa hun:
iri besvint
De fortalte
okk på mig.
var jeg nem-
behandling
psykiateren
stadig hor-

veiarbeid.
vedtære be-
ansøkninng
på Håneset
e bli satt i
Ansøkerne
spiler som
i st var

moderne

Førtsettelse fra 5. side

diskusjon bli sagt og skrevet mangt og meget mindre veloverveiet. Men det sles av. Den positive vending er hvad der fremkommer av varierende, men hver for sig berettigede synsmåter. Var diskusjonen kommet åpent igang fra første stund av, vilde vi fått et realere, men mere begrenset oppgjør. Der vilde blitt flere dødsdommer. Vi hadde undgått den skandale at torturister som har vært med å drepe hundreder av serbere, ennå tre år etter frigjøringen er i live og vel skal magasineres fremover i et eller annet fengsel. Man vilde også undgått all smålig forfølgelse av ikkeydige mennesker. Men fremfor alt vilde vi undgått den bitterhet som nu rå. Intet skaper større raseri enn felles følelse av å bli slått ned, av ikke å få komme til orde, av å bli betraktet som en patriarklasse. Har en mann først fått uttale sig, ser han at alle hans argumenter er kommet frem i dommen — ja så slår han sig forholdsvis lett til ro. Han forlanger ikke hos dommerne enighet, men rettskaffenhet.

Alle er klar over at det er en ulykke at oppjøret er trukket å lenge ut. Det heter gjerne «lenger enn beregnet». Om det siste er det vanskelig å si noe, da jeg ikke kjenner de beregninger som måtte ha foreligget ved frigjøringen. Formodentlig har oer ikke foreligget noen — hvilket er en ubetinget feil. I «Morgenbladet» blev det våren 1946 fremhevet fra autoritativt hold at oppjøret dessverre ikke vilde bli ferdig på årsdagen for frigjøringen — altså 8. mai 1946. Men på 1. 1/2-årsdagen — altså 8. november 1946 skulde alt være ferdig. Nu skriver vi september 1948!

Rettsoppgjøret er forfallet. Det er en ulykke for vårt folk. Det kommer til å sette sine spor langt fremover — så lenge den nuværende generasjon lever og vel, dessverre ennå lenger. Det skyldes at de menn som forbedret det og som dessverre fikk en altfor stor makt, var for lite besjelt av respekt for gamle norske rettsprinsipper. De lot sig bære av en stemningsbølge som de og deres krets hadde være med på å blåse op. Selv var de altfor meget smittet av fiendens ånd.

De kretser som reagerer mot rettsoppgjøret, er de beste i vårt land. Det er de folk som er oppvokstet i respekt for lov og rett — i ærbødighet mot vår Grunnlov og mot gamle gode norske rettsprinsipper. Det er det som gjør dagens situasjon så tragisk, om ikke direkte farlig. De folk vil aldri gjøre vovl. Men deres sorg og forbitrelse svekker samfundets autoritet mer enn de skrikhalsar, tillsammans vilde formådd.

LORENTZ VOGT

Det foreslattes.

PORTUGAL. Landet innbar noenlunde samme holdning som Spania, og Salazar er personlig mot projektet av hensyn til den nasjonale suverenitet. På autoritativt portugisisk hold betegner man det som utslag av Vest-Europas «desperate svakhet».

DANMARK synes stort sett å inn- ta samme holdning som Storbritannia, og i **SVERIGE** er regjeringen engstelig for å ta skritt som kan fortolkes som om landet binder sig til en stormaktsallianse.

U. S. A. har ikke offisielt tilkjennegitt sitt standpunkt. Men både demokrater og republikanere støtter tanken om et federativt Europa. Den kanskje ledende talsmann for Europas Forente Stater er John Foster Dulles, den republikanske utenriksministerkandidat.

R. F. Shackford.

Norsk sjemann arrestert for mord i England.

Hentet av politiet mens
skibet lå i engelsk havn

LONDON, 29. august.

(UP): Den 53 år gamle norske sjemann Olaf Andreas Flaathe blev lørdag tiltalt for drap på en 41 år gammel gift englenderinne, Clara Cropper, som har vært savnet siden 2. juli fra sitt bosted i Ellesmere Port i nærheten av Liverpool. Flaathe blev stilt for retten i Ellesmere Port. Han erklærte sig ikke skyldig, men blev innsatt i varetektarrest til onsdag.

Fru Croppers er myrdet i tiden mellom 2. juli og 12. august. Den sistnevnte dag blev liket funnet i et øde område av en liten gutt. Liket hadde ikke klær og bar merker etter slag i hodet.

Flaathe blev hentet av politiet fredag da det skib han er forhyrt på la til i engelsk havn etter en kort tur til Norge fra en engelsk havn.

Politiinspektør Weatherby uttaler at Flaathe traff fru Croppers den 2. juli i et vertshus i Ellesmere port. Derfra gikk de til en leilighet som tilhørte en annen kvinne, og dette er siste gang fru Croppers blev sett i live.

«Brummer» er «Olav Trygvason».

Blandt de mange efterlatenskaper etter tyskerne var også en del lysbilleder av deres krigsskib, såkalte skibsrekognoseringsbilleder, som blev brukt til å lære op tyske soldater hvordan deres krigsskib så ut. Blandt disse er et tydelig og klart bilde av vår «Olav Trygvason». Men bildet bærer påskriften «Artillerischulschiff «Brummer», Artilleri-skoleskib «Brummer».

Det er ingen tvil, mulig.

Vi påtar oss

pløiing

for Dem.

Velle Maskinstasjon

Bestillinger mottas i tlf. 192,
Aasgårdstrand.

3 forskjellige borhulldiameter.

Pumper repareres og skaffes.

Ved innredelse av penger pr. post- anvisning til oss må det på anvisningens kupong anføres, hvad beløpet gjelder — om det er koningens eller om det er betaling for annonser. Mulige feil unngås derved og De oppnår en hurtigere ekspedisjon.

«Tønsbergs Blads» ekspedisjon

Skal De avverttere i flere aviser?

Annonser besørgeres sendt alle innen- og utenlandske aviser og tidsskrifter uten at det blir trykere for annonsøren

Vi trenger bare ET
MANUSKRIFT — og
det blir bare EN AV
REQNING.

Spar tid og bryderi, be-
nytt Vestfold Annonse-
Ekspedisjon

(V. A. E.)

Tønsbergs Blads gade
3. etasje. Telef. 1685